ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 1 sierpnia 1928 r.

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 15 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 7**

Okólnik Związku Fabrykantów

O eksport narzędzi rolniczych do Jugosławji.

Będąc w posiadaniu przesłanego nam raportu przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu o możliwościach eksportu do Jugosławji, podajemy poniżej zestawione interesujące informacje.

Najpoważniejszym konkurentem Polski na rynku jugosłowiańskim są Niemcy (szczególnie w dziale pługów), którzy dostarczali i dostarczają jeszcze, acz kolwiek w zmniejszonej ilości, maszyny i narzędzia rolnicze tytułem reparacyj wojennych. W miarę wzrostu zapotrzebowania starają się dostarczać na weksle, jednak dają tutejszym spółdzielniom bardzo dogodne warunki (roczny kredyt i pierwszorzędny towar). Szanse mają bezwzględnie lepsze niż Polska, mogąc transportować do Jugosławji towar Dunajem wprost z fabryk Ebenhardta w Ulm, jak również dając wyżej wspomniane kredyty. Nie mniej poważnemi konkurentami są Węgry, Austrja i Czechosłowacja, jednak przy tak dużem zapotrzebowaniu jak jugosłowiańskie — i Polska znalazłaby korzystny zbyt dla swoich towarów.

Przy cenach konkurencyjnych oraz przy wzajemnej wymianie swoich produktów możnaby z roku na rok osiągnąć coraz lepsze rezultaty, gdyż rolnik tutejszy, zapoznając się stopniowo z polskim towarem i stwierdzając jego dobroć, żądałby go przez swoje spółdzielnie.

W królestwie SHS. istnieje 15 wielkich związków spółdzielczych rolniczo-handlowych, zjednoczonych w Głównym Związku Spółdzielczym w Belgradzie pod względem administracyjnym i ustawodawczym, z któremi nasze spółdzielnie i zakłady przemysłowe mogłyby wejść w kontakt.

Dla przykładu podane są poniżej ilości i rodzaj maszyn i narzędzi rolniczych, któreby mogła nabywać jedna z największych spółdzielni t. j. Glavi Savez Srpskih Zemljoradnickih zadruga w Belgradzie:

1. pługów wagi 65 kg fabr. Ebenhardta typu „Servus" — 200 sztuk,
2. pługów typu „Komet" — 75 kg (na cięższą ziemię) — rocznie 1000 sztuk,
3. pługów typu „Dominus" — 82 kg, do 250 sztuk,
4. pługów typu „Kulumus" dla okopywania kukurydzy wagi 41 kg — do 1000 sztuk,
5. pługów zwrotnych używanych w miejscowościach górzystych (wagi około 65 kg) z 1 i 2 kółkami — do 1500 sztuk,
6. broń wagi 62, 53, 38, 40 i 46 kg. różnych rodzaji — do 100 sztuk,
7. kukurydzarek (większość ręcznych) — do 500 szt.,
8. sieczkarni ręcznych — przeszło 500 sztuk,
9. tryjerów (dotychczas Heyda i Mayera) ok. 600 szt.,
10. wialni — 550 sztuk,
11. gniotowników (do winogron) — 1000 sztuk,
12. maneży szybkoobrotowych — od 400—500 sztuk,
13. kopaczek — od 2000—3000 sztuk,
14. obsypników pojedyńczych — do 200 sztuk,
15. szpryce przeciwko „peronosporze" (dotychczas przeważnie systemu „Vermozel" i „Austria" — od 3000—4000 sztuk,
16. młockarnie i
17. separatory mleczne, nabywane, jednak cyfra nie podana.

Przy narzędziach rolniczych możnaby jednocześnie dostarczać Zw. Spółdzielczym, bardzo tu używany siarczan miedzi (Cu S04), którego jedna tylko kooperatywa belgradzka zużywa 10 wagonów rocznie.

Dane powyższe mogą służyć jedynie jako ilustracja obrotu jednego tylko Związku Spółdzielczego i Rolniczego. Oprócz wymienionego Gł. Zw. Spółdz. Serbsk. w Belgradzie istnieje jeszcze około 12 Związków Spółdzielczych, które nabywają maszyny i narzędzia rolnicze. Niektóre z nich mają większy obrót niż wyżej wymieniony Zw. Spółdz., niektóre zaś mniejszy. Większe są „Sredisnji Savez Hrvatskih Zadruga" w Zagrebiu i „Gospodarska Zveza" w Ljubljanie. Prócz związków spółdzielczych duże ilości nabywają Towarzystwa Rolnicze. Większa lub pewne niedostatki techniczne jest stosunkowo duży import z zagranicy.

Ceny

„Glavn. Sav. Srpsk. Zemlj. Zadruga" w Belgradzie:

Pługi „Ebenhardta"		
„Servus" 66 kg (dla lżejszej i średn. ziemi	700	din
„Komet" 75 kg (dla średniej ziemi)	800	„
„Dominus" 82 kg (dla ciężkiej ziemi)	880	„
„Kupido" z jednem kółkiem z przodu dla lżejszej ziemi	450	„
Pługi zwrotne, dla ziemi górzystej, średniej wagi 66 kg	750	„
Pługi „Komumus" dla okopywania kukurydzy (Ebenhardta)	500	„
Węgierskie „Planet Junior"	500	„
Brony		
Węgierskie o 2 skrzydłach dla lekkiej i średniej ziemi wagi 38 kg	280	„
Węgierskie o 2 skrzydłach dla ciężkiej ziemi wagi 53 kg	500	„
Węgierskie o 4 skrzydł. dla średn. ziemi	600	„
Niemieckie „Monarchja" Nr. 2-Z.-1 dla lekkiej ziemi o 2 skrzydłach — 37 kg	400	„
Niemieckie „Monarchja" Nr. Z.-3 dla średniej ziemi — 2 skrzydła, 46 kg	550	„
o dwóch skrzydłach 44 kg	550	„
Tryjery Heyda		
Klasa I. Nr. 1 tylko do czyszczenia żyta	2250	„
Klasa I. Nr. 1a tylko do czyszczenia żyta	2000	„
Klasa II. Nr. 1a do czyszcz. i sortow. żyta	2500	„
Tryjery Mauera		
Klasa I. Nr. 1a tylko do czyszczenia żyta	1850	„
Klasa I. Nr. 1 tylko do czyszczenia żyta	2200	„
Klasa I. Nr. 2 tylko do czyszczenia żyta	3350	„
Klasa II system Kriger do stortowania	3500	„
Wialnie		
Wyrobu krajowego — o 8 sitach	1300	„
Gniotowniki do winogron		
Siewniki		
13-to rzędowe dla różnego żyta	3100	„
Dwurzędne dla kukurydzy	650	„
Szpryce przeciwko „peronosporze"		
Oryginalne „Austria"	490	„
Oryginalnie francuskie „Vermorol"	510	„
Sieczkarnie		
Węgierskie małe marki T. X.	600	„
Z nożami w bębnie	650	„
Węg. małe, z nożami na kole (waton)	800	„
Węg. większe z nożami na kole (waton)	800	„
Niem. większe z nożami na kole (waton)	900	„
Kukurydzarki		
Węgierskie na 1 kiść bez wiatraka	800	„
Węgierskie na 2 kiście z wiatrakiem	1800	„
krajowe na 1 liść z wiatrakiem	750	„
Ręczne	60	„
Kosy stalowe		
Niemieckie	20	„
Finlandzkie separatory mleczne		
Marki „Milka" Nr. 1 — 50 litr.	1000	„
Marki „Milka" Nr. 2 — 75 litr.	1400	„
Marki „Milka" Nr. 3 — 100 litr.	1600	„
Marki „Lacta" Nr. 1 — 75 litr.	1800	„
Marki „Lacta" Nr. 2 — 100 litr.	2000	„
Młocarnie poruszane końmi (prymitywne)		
z geplem systemu „Lanza"	5000	„

Należy zaznaczyć, że na cenach tych spółdzielnia nie zarabia więcej niż 10 proc., a często sprzedaje bez zarobku.

Dla ułatwienia kalkulacji cen naszym firmom podana jest poniżej

Taryfa celna

na maszyny i narzędzia rolnicze w królestwie SHS.

547 kosy, sierpy itp. w związku z drewn. cząściami 70,—(M)

552	1. Pługi z wózkiem	40,—(M)
	2. Części pługów	
	a) wagi 5 kg i więcej	20,—(A)
	b) wagi do 5 kg	25,—(A)
653	1. Młockarnie (vrsalice)	
	a) w sztuce ponad 1000 kg	15,—(A)
	b) w sztuce ponad 1000 kg i mniej	15,—(A)
	Według umowy z Anglją na przeciąg 5 lat od chwili wejścia umowy w życie (12. 5. 1927) towar ten jest zwolniony od cła.	
	2. Mechaniczne żniwiarki Kopaczki Kosiarki i tryjery	20,—(M)
	Siewniki i tryjery	20,—(A)
	3. Separatory, centryfugi do wyrobu masła i inne dla przem. mlecznego	20,—(M)
	4. Prasy	
	a) do winogr. i owoców (gniotown.)	20,—(A)
	b) do siana i słomy	30,—(M)
	5. Inne	
	Narzędzia (przybory) do obracania maneżu, sieczkarnie i sortowniki	20,—(A)

Uwaga: Litera „A“ oznacza stawki dla państw korzystających z największego uprzywilejowania. — Litera „M“ taryfę minimalną.

Ponieważ Polska korzysta z taryfy największego uprzywilejowania, podano tu tylko stawki najniższe, t. j. największego uprzywilejowania i żadną umową jeszcze nie obniżone dawne stawki minimalne. Narzędzia i maszyny w kraju niewyrabiane wolne są od cła każdorazowo za zezwoleniem Generalnej Dyrekcji Ceł w Belgradzie.

Transport.

Dla dużych transportów maszyn i narzędzi rolniczych najważniejszemi połączeniami były:

1. najdogodniejsze Zwardoń — Skaliste — Nowe — Komarno, skąd towar mógłby być przeładowany na statki i kierowany przez porty rzeczne Bezdan — Apatin — Sambor, Osijek — Novi-Sad do Belgradu;

2. Piotrowice — Bratislava na Dunaju, gdzie możnaby przeładować towar na statki i przez Dunaj, Sawę, Drinę wysłać go przez Osijek do Belgradu.

Odległość między Piotrowicami a Bratislawą wynosi 268 km, między Zwadroń — Nowe Komarno — 359 km, jednak koszt frachtu kolejowego jest ten sam, prócz tego zaś Komarno ma znacznie lepsze techniczne urządzenie przeładunkowe.

3. Droga kolejowa Piotrowice — Parkan — Nana — Szop — Budapeszt — Kolebja — Subotica — Belgrad, wynosząca 771 km, dla dużych transportów jest za droga i mało dla ich przewozu używana.

Kończąc część praktyczną niniejszego raportu dotyczącą strony informacyjnej możliwości wprowadzenia na rynek jugosłowiański polskich narzędzi i maszyn rolniczych drogą współpracy ze spółdzielniami, umieszczamy w części drugiej sprawozdanie ostatnie przemysłu krajowego w SHS. i wyciągi ze statystyki importu w latach 1924, 25, 26, 27.

Przemysł krajowy

wytwarza maszyny i narzędzia rolnicze, z których część w zupełności odpowiada wymaganiom tutejszego nabywcy, część zaś ze względu na materjał i konkurencję nie odpowiada, i ta część właśnie jest sprowadzana z zagranicy.

mport naogół jest większy niż należałoby się spodziewać, sądząc po ilości maszyn i narzędzi rolniczych, mogących być wytwarzanemi w kraju. Powodem zaś tego są wyżej wspomniane braki.

Import.

Import do Jugosławji maszyn i narzędzi rolniczych można podzielić na dwie części: 1. drogą handlu prywatnego, 2. drogą reparacyj wojennych niemieckich. Co do części drugiej podane są informacje zebrane drogą prywatną od kompetentnych organów rządowych — są oczywiście pewne w tych informacjach braki — lecz w każdym razie podane jest wszystko to co zdobyć było można.

Rok 1927.

1. Kosy i sierpy	174,5	6 300
2. Pługi i ich części	2442,7	15 762
3. Brony i inne t. p.	44,7	269
4. Młockarnie	1019,0	15 664
5. Mechaniczne żniwiarki	164,8	1 545
6. Mech. kopaczki, obsypniki	72,9	802
7. Mechaniczne kosiarki	38,2	494
8. Mechaniczne siewniki	456,5	4 749
9. Mechaniczne tryjery	196,0	2 828
10. Separatory, centryfugi	53,6	2 805
11. Prasy (gniotowniki) do owocu i do siana, słomy itp.	50,0	605
12. Inne maszyny rolnicze	307,0	3 202
razem	5019,9	55 725
z czego		
Niemcy	1 687,7	14 791
Austrja	1 163,5	13 964
Węgry	1 060,0	13 310
Czechosłowacja	894,9	8 630
Szwecja	69 1	2 752
Stany Zjednoczone	48,1	720
Włochy	33,9	660
Anglja	34,0	331
Polska	0,099	1

resztę inne państwa, przyczem **kosy i sierpy** wwoziła przeważnie Austrja, małą ilość Niemcy i Czesi, **pługi** — najwięcej Niemcy, drugie miejsce zajmowała Czechosłowacja, trzecie Węgry. **Brony** itp. narzędzia rolnicze tylko Niemcy. **Części pługów** — najwięcej Niemcy, 2) Austrja, 3) Czechosłowacja i 4) Węgry. Polska — 99 kg za 1000 din. **Młocarnie** — najwięcej Węgry, 2) Niemcy, 3) Austrja, 4) Czechosłowacja i 5) Włochy. **Żniwiarki mechaniczne** — najwięcej Czechosłowacja — 2-gie miejsce Austrja, 3-cie Anglja, 4-te St. Zjedn. i 5-te Niemcy. **Obsypniki wzgl. wypalacze** najwięcej Czechosłowacja, 2-gie miejsce Austrja, 3-cie Niemcy. **Kosiarki** — najwięcej St. Zjedn., 2-gie miejsce Czechosłowacja, 3-cie Szwecja. **Siewniki** — najwięcej Czechosłowacja, 2-gie miejsce Węgry, 3-cie Austrja i 4-te Niemcy. **Tryjery** najwięcej Austrja, 2-gie miejsce Niemcy, 3-cie Węgry, mało Francja. **Separatory i centryfugi** — prawie wszystko Szwecja — resztę Niemcy i Austrja. **Prasy różne** — najwięcej Węgry, 2-gie miejsce Niemcy, 3-cie Austrja i 4-te Włochy.

Rok 1926.

	tonn	tys. din.
Pługi z wózkami	66,0	nie podana
Mechaniczne młocarnie	135,1	„ „
Mechaniczne siewniki	221,9	„ „
Inne maszyny rolnicze	38,5	„ „

Rok 1927.

Kosy	2,2	„ „
Pługi z wózkami	16,7	„ „
Części pługów	1,4	14
Mechaniczne młocarnie	93,6	„ „

Reparacje te otrzymuje rząd Królestwa SHS. i rozdziela między Związki i Spółdzielnie rolnicze, najwięcej jednak korzysta z tego obszar dawn. Królestwa Serbskiego.

Wszystkie Związki rolnicze połączone są pod względem administracyjnym, ustawodawczym i obrony interesów z Głównym Związkiem Spółdzielców Królestwa S. H. S. w Belgradzie. Każda jednak prowincja ma swoje własne podległe spółdzielnie, z któremi całkiem samodzielnie pracuje i ma prawo decyzji w sprawach finansowych, zakupów, wyborze zarządu z pośród swoich członków itp. Zwracając się do centrali jedynie w sprawach administracyjnych i organizacyjnych.

Podając powyższy wyciąg ze sprawozdania, Związek Fabrykantów gotów jest w każdej chwili

dać więcej szczegółowe informacje jak również i dokładne adresy osób prywatnych w Jugosławji, zajmujących się sprawami maszyn rolniczych.

UMOWA O PRACĘ ROBOTNIKÓW.

W dniu 24 lipca br. weszło w życie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. „o umowie o pracę robotników" (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 324). Z dniem tym tracą moc, sprzeczne przepisy dawnych ustaw państw zaborczych, w pierwszym rzędzie:

a) obowiązująca na ziemiach b. zaboru rosyjskiego Ustawa o pracy w przemyśle (art. 42—63, 87—192, 211—222 zbioru praw rosyjskich, tom II, części drugiej z r. 1913),

b) obowiązująca na ziemiach b. zaboru austrjackiego: Ustawa przemysłowa (art. 72—88a, 90 i 91) brzmieniu noweli z dnia 5 lutego 1907 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 26), oraz powszechna ustawa górnicza (§§ 200—209 z dnia 23 maja 1854 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 146),

c) obowiązująca na ziemiach b. zaboru pruskiego: Ordynacja przemysłowa Rzeszy niemieckiej w brzmieniu noweli z dnia 27 grudnia 1911 r. (Dz. ust. Rzeszy niemieckiej z r. 1912 str. 139), oraz powszechna ustawa górnicza (art. 80—85 h, 92 do 93 z dnia 24 marca 1865 r. Zbiór Praw Pruskich),

d) polska ustawa o zabezpieczeniu bytu rodzinom osób pełniących ochotniczą lub obowiązkową służbę wojskową (art. 3) z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rzplitej Polskiej Nr. 62 poz. 403).

Pozatem wszelkie postanowienia umów zawartych po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia jak i przed tą datą, a regulujące warunki pracy mniej korzystnie dla robotników aniżeli to czyni niniejsze rozporządzenie, są nieważne i ulegają z mocy samego prawa zastąpieniu przez odnośne postanowienie niniejszego rozporządzenia (art. 66). Tak więc z dniem 24 lipca br. dotychczasowe umowy o pracę winny ulec zmianie w myśl omawianego rozporządzenia.

Ze względu na to, że większość przedsiębiorstw abonuje Dziennik Ustaw i zaznajomiła się już z przepisami rozporządzenia o umowie o pracę robotników, pozwalamy sobie podać pewną interpretację niektórych niejasnych i budzących wątpliwości artykułów:

Ograniczenie prawa pracodawcy do wypowiedzenia umowy o pracę.

W szeregu okoliczności wykluczających lub ograniczających prawo pracodawcy do wypowiedzenia zawartej umowy znajduje się bardzo charakterystyczny przepis:

Jeśli zwykłe dwutygodniowe wypowiedzenie umowy o pracę jest stosowane trzy razy z rzędu względem tego samego robotnika bez rozwiązania stosunku pracy, pracodawca w ciągu najbliższych trzech miesięcy od dnia ostatniego wypowiedzenia nie może wypowiedzieć umowy, lecz jedynie może rozwiązać ją pod warunkiem wypłacenia robotnikowi oprócz wynagrodzenia za czas przepracowany całkowitego wynagrodzenia za okres wypowiedzenia.

Jest to zupełnie do tej pory nieznany przepis, którego niejasne brzmienie będzie wywoływało poważne trudności w interpretacji. Należy mniemać, że wypowiedzenie trzy razy z rzędu jest rozumiane w ten sposób, iż są to trzy kolejno po sobie następujące wymówienia, nieprzerwane zarówno okresem bezrobocia jak i pracy, nie poprzedzonej wymówieniem. Np. w dniu 1. VII. pracodawca wypowiada pracę robotnikowi, po okresie wypowiedzenia w dniu 15. VII. pozostawia go nadal w pracy, wypowiadając mu jednak pracę po raz drugi i w dniu 30. VII. po raz trzeci. W tym wypadku pracodawca nie może po raz czwarty dokonać analogicznego do poprzednich wypowiedzenia, a nawet w ciągu 3 miesięcy od dnia ostatniego wymówienia wogóle nie może dokonać wypowiedzenia, lecz tylko rozwiązać umowę, wypłacając robotnikowi oprócz należnego mu za przepracowany czas zarobku, również i całkowite wynagrodzenie za okres wypowiedzenia, określony w § 4 punkt d omawianego rozporządzenia. Jeżeliby jednak wymówienie pracy nie następowało „z rzędu" t. j. gdyby pomiędzy jednem a drugiem wypowiedzeniem następowały przerwy, wywołane bądź przez pozostanie w pracy poza okresem wymówienia bądź też przez przerwę w pracy, to sądzić należy, że przepis powyżej omówiony nie mógłby mieć zastosowania.

Jeśli pracodawca wypowiedział umowę, a bezpośrednio po upływie okresu wypowiedzenia zawarł z tymże robotnikiem trzy bezpośrednio następujące po sobie umowy na czas określony, z których żadna nie przekracza dwóch tygodni, automatycznie wytwarza się zawarcie umowy na czas nieokreślony, której rozwiązanie musi poprzedzić dwutygodniowe wypowiedzenie.

Przepis ten również dotychczas nie stosowany, jest wprowadzony niewątpliwie celem uniemożliwienia pracodawcy obejścia przepisu wspomnianego wyżej, przez zastąpienie trzech okresów wypowiedzenia zrzędu przez trzy umowy na czas określony, z których żadna nie przekracza dwóch tygodni. Realizacja zasady zabezpieczenia robotnikowi stałości w warunkach pracy, jak widać, nie została jednak osiągnięta temi kazuistycznemi przepisami.

Siła wyższa.

W wypadkach siły wyższej jak np. zamknięcia zakładu pracy lub jego części, w której był zatrudniony robotnik, wskutek zarządzenia władzy państwowej, pożaru, powodzi, wybuchu kotła parowego itp., gdy czynią one bezwzględnie niemożliwem na przeciąg więcej niż 7 dni wykonywanie pracy, i nie są następstwem winy pracodawcy, pracodawca ma w każdej chwili prawo rozwiązać umowę o pracy w ciągu 7 dni od chwili zajścia wypadku.

Przepis o sile wyższej wylicza tylko przypadkowo okoliczności, które upoważniają pracodawcę do natychmiastowego rozwiązania umowy. Istnieć więc może szereg innych wypadków o charakterze siły wyższej, czyniących bezwzględnie niemożliwem na przeciąg więcej niż 7 dni wykonanie pracy, bez winy pracodawcy, można zaliczyć do tej kategorji np. strajk częściowy, jeśli przez unieruchomienie części lub oddziału zakładu pracy czyni bezwzględnie niemożliwą pracę w innych oddziałach zakładu pracy. Tak więc strajk części zakładu, dostarczającej siły pędnej, może upoważnić pracodawcę do natychmiastowego wymówienia pracy robotnikom, pracującym przy urządzeniach, poruszanych siłą pędną, a unieruchomionych na skutek strajku, strajk w przędzalni przedsiębiorstwa włókienniczego może w ten sam sposób uczynić niemożliwem wykonywanie pracy w tkalni, apreturze itp.

Obowiązek zaznajomienia robotnika z regulaminem.

Sposób zaznajomienia robotnika z regulaminem pracy nie jest wskazany w omawianem rozporządzeniu, niewątpliwie jednak pracodawca winien posiadać dowód zadośćuczynienia temu warunkowi. Można to uzyskać przez odczytanie robotnikowi, przystępującemu do pracy, regulaminu przy świadkach, wręczenie robotnikowi kopji regulaminu za pokwitowaniem, ewent. jeżeli regulamin jest wydrukowany w książeczce obrachunkowej, wystarczy wręczenie książeczki przed przystąpieniem do pracy.

Wypłata wynagrodzenia.

Rozporządzenie w art. 32 czyni wyjątek w wypłacie wynagrodzenia na rzecz poszczególnych gałęzi przemysłu, którym Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi Ministrami może zezwolić na dokonywanie wypłat raz na miesiąc, z zastrzeżeniem wypłaty odpowiednich zaliczek w ciągu miesiąca. W ten sposób obecny stan rzeczy w niektórych gałęziach przemysłu, np. w górnic-

twie węglowem, gdzie obliczanie zarobku robotnika jest dość skomplikowanem i może następować tylko w miesięcznych okresach, pozostanie nadal bez zmiany po uzyskaniu zatwierdzenia władz.

Odwołania.

Skargi na orzeczenia obwodowych inspektorów pracy, dotyczące kar za przekroczenie omawianego rozporządzenia, zgodnie z art. 14 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. VI. 1927 r. o inspekcji pracy (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 590) można wnosić do następnej instancji t. j. do okręgowych inspektorów pracy w ciągu 14 dni od daty doręczenia.

Zapadłe w drugiej instancji orzeczenia inspektorów są ostateczne to znaczy, że mogą być tylko zaskarżone do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Od wyroków sądowych przysługuje odwołanie lub skarga kasacyjna zgodnie z ogólnemi przepisami proceduralnemi.

JESZCZE W SPRAWIE PRZERACHOWANIA BILANSÓW.

Zrzeszenie Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski uznając, iż większość przedsiębiorstw nie zdołała na dzień 1 lipca sporządzić przerachowania swych bilansów, wniosło zbiorowy memorjał do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o przesunięcie terminu przerachowania. Na memorjał nasz otrzymaliśmy w dniu 15 lipca odpowiedź następującej treści: Wskutek podania z dnia 4 lipca br. Ministerstwo Przemysłu i Handlu komunikuje, że w myśl art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o przerachowaniu bilansów przedsiębiorstw publicznych i prywatnych (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 352) na dzień 1 lipca 1928 r. winien być sporządzony bilans brutto, który w myśl art. 8 wymienionego rozporządzenia winien być zatwierdzony do dnia 31 grudnia 1928 r. Z tego wynika, że przedsiębiorstwa publiczne i prywatne mają termin sześciomiesięczny dla sporządzenia i zatwierdzenia bilansów brutto na dzień 1 lipca 1928 r.

KOMUNIKATY.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu podaje zainteresowanym do wiadomości, że obecnie można uzyskać pozwolenie na przywóz z Niemiec następujących artykułów: części mechanizmów zegarowych poz. 171 p. 4 tar. c., mechanizmy do zegarów za wyjątkiem mechanizmów do zegarków poz. 171 p. 1b, zegary za wyjątkiem zegarów poz. 171 1 p. uwaga 2, części zegarowe poz. 153 p. 1a III, tarcze do zegarów ściennych, również posrebrzane, pozłacane lub oksydowane, soczewki do wahadeł do zegarów ściennych, łuski do wag do zegarów ściennych. Wnioski o udzielenie pozwoleń na przywóz należy składać w Izbie jak najwcześniej, ponieważ kontyngent może się szybko wyczerpać.

Wnioski należy składać na przepisowych formularzach, które dostarcza bezpłatnie Izba. Podania winny być sporządzone na każdą pozycję taryfy celnej oddzielnie (w dwóch egzemplarzach). Pierwszy egzemplarz wniosku należy ostemplować 3-złotowym znaczkiem stemplowym.

Opłata manipulacyjna Izby od wniosku jest następująca: podstawowa opłata od każdego podania wynosi 2 zł, ponadto opłaca się 1,5 proc. od wartości sprowadzanego towaru, jeżeli wartość jego wynosi 500 zł lub mniej, najmniej jednak 2 zł, przy wartości towaru ponad 500 zł 1,5 pro mille najmniej jednak 5 zł, a najwyżej 300 zł od jednego wniosku.

W wypadkach odmownego załatwienia wniosku, Izba pobranych opłat manipulacyjnych nie zwraca.

STOSUNKI HANDLOWE Z ZAGRANICĄ.

Pewna firma **niemiecka** poszukuje w Polsce przedstawiciela na następujące artykuły: dźwigi, taczki do przewożenia worków, beczek, wielkich butel i gąsiorów, skrzyń, mebli, koszy, kufrów, stołów i innych przedmiotów. Prospekty tej firmy są do przejrzenia w Izbie przemysłowo-handlowej w Poznaniu.

Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje, że w czasie od dnia 18 do 24 sierpnia 1928 r. odbędą się Targi **w Reichebergu (Czechosłowacja).** Wszelkich bliższych informacyj udziela Wydział Handlu Zagranicznego Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

W Izbie przemysłowo-handlowej w Poznaniu jest do przejrzenia tekst taryfy celnej, obowiązującej w Jugosławji od dnia 3 maja 1928 r.

W Egipcie jest zbyt na następujące artykuły: wszelkie produkty zwierzęce, wyroby skórzane, zboże, mąka i ziemiopłody, wszelkie produkty spożywcze, spirytualja, oliwę, papier, drzewo, węgiel, szkło, fajans, artykuły chemiczne i farmaceutyczne, tkaniny, metalowe maszyny rolnicze, kosmetyki, wyroby lniane i bawełniane, wyroby żelazne, wyroby cementowe, tapety, papier do opakowania itp.

W Hiszpanji znajdą zbyt maszyny rolnicze. — Największe zapotrzebowanie na ten artykuł jest w okolicach Barcelony, gdzie uprawa roli znajduje się na wysokim poziomie. — W Hiszpanji jest również zbyt na wyroby celuloidowe.

W Meksyku jest zapotrzebowanie na wszelkie wyroby safjanowe, jak torebki, pantofelki itp.

W Bułgarji jest zbyt na wyroby metalowe, głównie alpakowe, posrebrzane. Na największy zbyt liczyć mogą zastawy stołowe, z niklu, posrebrzane.

Wszelkich bliższych informacyj, dotyczących cen, warunków zapłaty, sprzedaży i dostawu, stawek celnych oraz opłat manipulacyjnych, obowiązujących przy eksporcie wyżej wymienionych artykułów do odnośnych krajów, udziela Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu.

W Norwegji jest zapotrzebowanie na wszelkie maszyny rolnicze.

O stosunki handlowe z Rumunją.

Rumunja stanowi bardzo poważny rynek zbytu dla polskich wyrobów. Wobec tego, że rynek ten zostaje się coraz bardziej opanowywanym przez kupców niemieckich i czeskich i konkurencja z tymi kupcami jest trudną, powstał projekt zorganizowania zbiorowego przedstawicielstwa polskiego przemysłu w Rumunji, mającego na celu ułatwianie zbytu polskich wyrobów na tamtejszym rynku. Praktyczne zrealizowanie tego projektu jest pozostawione samym zainteresowanym kupcom i przemysłowcom, którzy jako fachowcy najlepiej się zorjentują, jakiego przedstawiciela im potrzeba.

W Izbie przemysłowo-handlowej w Poznaniu jest do przejrzenia spis artykułów wolnych przy eksporcie do **Rumunji** od wszelkich specjalnych zezwoleń, a uiszczają one jedynie zwykłe opłaty manipulacyjne. Rozporządzenie to weszło w życie dnia 6 czerwca 1928 r.

Z dniem 1 stycznia 1929 r. zostanie utworzona w Bratislavie (Czechosłowacja) wolna strefa celna nad Dunajem. Jest to pierwsze tego rodzaju zarządzenie w portach naddunajskich. Wielkość odnośnych magazynów wynosić ma 5.200 m. kw., wielkość zaś piwnic — 1.000 m. kw.

* * *

W Gdyni, przy ulicy Świętojańskiej, w gmachu Polskiej Agencji Morskiej, powstało biuro, mające za zadanie załatwianie wszelkich spraw morskich i portowych. Biuro to zostało założone przez Izbę przemysłowo-handlową w Grudziądzu jako jej oddział morski.

Firma bułgarska pragnie eksportować nasiona rzepaku do wyrobu oleju.

Polska placówka handlowa w Stanach Zjednoczonych interesuje się importem z Polski wszelkich wyrobów przemysłu polskiego, mogących mieć zbyt na rynku amerykańskim.

Dostawcy produktów żywnościowych dla wojska greckiego, pragną wejść w kontakt z poważnemi firmami polskiemi, które podjęłyby się dostarczać w dużych ilościach kaszę w różnych gatunkach. Chodzi o poważne i stałe tranzakcje.

Firma hiszpańska pragnie importować z Polski wyroby farmaceutyczne, kosmetyczne i perfumeryjne.

Firma grecka pragnie nawiązać stosunki handlowe z firmami polskiemi, mogącemi eksportować cukier, ziemiopłody wszelkiego rodzaju, specjalnie ziemniaki, ceramikę i cement.

Wyroby firm krajowych, godnych polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1928.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Władysław Szczepański.